Euroopan parlamentti
2024-2029

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

2025/2214(INI)

19.11.2025

MIETINTÖLUONNOS

talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta 2026
(2025/2214(INI))

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

Esittelijä: Kira Marie Peter-Hansen

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta 2026

(2025/2214(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 121, 126 ja 136 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (SEU) ja SEUT-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 1 kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa,

– ottaa huomioon SEU-sopimukseen ja SEUT-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 2 toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta,

– ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen osapuolten konferenssissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyn Pariisin sopimuksen sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet,

– ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta 30. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki)[1],

– ottaa huomioon SEU-sopimukseen ja SEUT-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 12 liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä,

– ottaa huomioon sopimuksen talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta,

– ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29. huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[2],

– ottaa huomioon liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta 29. huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1264[3],

– ottaa huomioon jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta 29. huhtikuuta 2024 annetun neuvoston direktiivin (EU) 2024/1265[4],

[1] EUVL L, 2021/1119, 9.7.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
[2] EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[3] EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj.
[4] EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.

– ottaa huomioon julkisen talouden valvonnan tehokkaasta täytäntöönpanosta euroalueella 16. marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1173/2011[5],

– ottaa huomioon täytäntöönpanotoimista liiallisen makrotalouden epätasapainon korjaamiseksi euroalueella 16. marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1174/2011[6],

– ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16. marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[7],

– ottaa huomioon rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnan tiukentamisesta 21. toukokuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 472/2013[8],

– ottaa huomioon alustavien talousarviosuunnitelmien seurantaa ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä 21. toukokuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013[9],

– ottaa huomioon 15. toukokuuta 2025 julkistetun komission kevään 2025 talousennusteen,

– ottaa huomioon 17. marraskuuta 2025 julkistetun komission syksyn 2025 talousennusteen,

– ottaa huomioon 17. maaliskuuta 2025 päivätyn komission syksyn 2024 velkakestävyysraportin (”Debt Sustainability Monitor”),

– ottaa huomioon 19. maaliskuuta 2025 annetun komission tiedonannon puolustusmenojen kasvattamisesta vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa ”Accommodating increased defence expenditure within the Stability and Growth Pact” (C(2025)2000),

– ottaa huomioon 9. syyskuuta 2024 julkaistun Mario Draghin raportin unionin kilpailukyvystä ”The future of European competitiveness” (Draghin raportti),

– ottaa huomioon 20. maaliskuuta 2025 julkaistun valkoisen kirjan Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon budjettivaliokunnan lausunnon,

---

[5] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1173/oj.
[6] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj.
[7] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
[8] EUVL L 140, 27.5.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/472/oj.
[9] EUVL L 140, 27.5.2013, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj.

– ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. toteaa, että eurooppalaisella ohjausjaksolla on keskeinen merkitys talous- ja budjettipolitiikan koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa jäsenvaltioissa;

B. toteaa, että vuoden 2026 eurooppalaisen ohjausjakson suositukset tulevat olemaan keskeisessä asemassa jäsenvaltioiden laatiessa kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia vuonna 2027;

C. ottaa huomioon, että komission syksyn 2025 talousennusteen mukaan BKT:n kasvun odotetaan olevan EU:ssa lähellä arvioitua potentiaalista kasvua ja työllisyyden ja inflaation lähellä tavoitetasoa;

D. ottaa huomioon, että EU:lla on valtavia investointitarpeita ja se tarvitsee muun muassa 800 miljardin euron vuotuiset lisäinvestoinnit, joita Draghin raportissa pidetään tarpeellisina Euroopan kilpailukyvyn parantamiseksi, ja toiset 800 miljardia euroa puolustusmenojen lisäämiseksi ReArm Europe -suunnitelman / Puolustusvalmius 2030 -ohjelman puitteissa;

E. ottaa huomioon, että EU:lla on edessään suuria haasteita, kuten sen itärajoilla ilmenevät uudet uhat, geopoliittinen epävakaus ja kaupan epävarmuudet sekä edelleen ajankohtaiset vihreän ja digitaalisen siirtymän kaltaiset pitkän aikavälin haasteet;

F. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksessa vahvistetaan julkisen talouden alijäämän viitearvoksi enintään 3 prosenttia ja julkista velkaa suhteessa BKT:hen koskevaksi viitearvoksi 60 prosenttia;

G. ottaa huomioon, että neuvosto ei ole käynnistänyt liiallista makrotalouden epätasapainoa koskevaa menettelyä kertaakaan sen jälkeen, kun tämä menettely otettiin käyttöön vuonna 2011;

H. ottaa huomioon, että nykyinen komissio on sitoutunut toimimaan ”investointikomissiona” mutta se ei ole vielä toteuttanut yhtään merkittävää toimea EU:n investointien lisäämiseksi tasolle, jota vihreä ja digitaalinen siirtymä edellyttävät;

EU:n talousnäkymät

1. toteaa, että EU on viiden viime vuoden aikana kamppaillut suurien haasteiden kanssa, kuten covid-19-pandemian puhkeaminen ja Venäjän sota Ukrainassa, joilla on ollut merkittäviä taloudellisia vaikutuksia; korostaa, että EU:n laajuiset aloitteet, joilla puututaan ulkoisten häiriöiden aiheuttamiin taloudellisiin seurauksiin, ovat tehokkaita, ja mainitsee näistä aloitteista erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen;

2. panee merkille, että komission syksyn 2025 talousennusteen mukaan EU:n BKT:n odotetaan kasvavan 1,4 prosenttia vuonna 2025 vuoteen 2024 verrattuna;

3. panee merkille, että julkisen talouden bruttovelan odotetaan olevan 82,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025;

4. on huolissaan siitä, että yksityisten ja julkisten investointien riittämättömyys tulee todennäköisesti haittaamaan kestävän kasvun aikaansaamista Euroopassa ja estämään

EU:ta saavuttamasta EU:n strategisessa ohjelmassa 2024–2029 esitettyjä yhteisiä painopisteitä;

5. muistuttaa, että äärimmäisillä sääilmiöillä on merkittävä vaikutus julkiseen talouteen; on tietoinen siitä, että äärimmäiset sääilmiöt tulevat yleistymään ja niiden vaikutukset lisääntymään entisestään tulevien vuosien aikana ilmastonmuutoksen seurauksena;

6. panee tyytyväisenä merkille, että inflaatio on saatu laskemaan Euroopan keskuspankin tavoitetasolle huipputasostaan eli 10,6 prosentista, jossa se oli lokakuussa 2022; panee kuitenkin merkille, että inflaatiotaso vaihtelee jäsenvaltioiden välillä ja on korkeampi niissä jäsenvaltioissa, joissa on energiaintensiivistä teollisuutta;

7. on huolissaan makrotalouden vakauteen kohdistuvista riskeistä, joita asuntojen hintojen nousu jäsenvaltioissa aiheuttaa, erityisesti työvoiman liikkuvuuden mahdollisesta rajoittumisesta ja tuottavuuden kasvun heikkenemisestä;

8. panee merkille, että EU:n keskimääräinen työllisyysaste on noussut ennätyksellisen korkealle tasolle; suhtautuu myönteisesti siihen, että sosiaalisen lähentymisen kehys on sisällytetty eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvään yhteiseen työllisyysraporttiin;

Uudistettu EU:n talouden ohjausjärjestelmä

9. muistuttaa, että talouden ohjausjärjestelmän uudistuksen tarkoituksena on parantaa sen kykyä ottaa huomioon julkisen talouden rahoitusasemien, julkisen velan ja taloudellisten haasteiden heterogeenisyys ja auttaa vastaamaan EU:n keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteisiin;

10. panee merkille komission 2. lokakuuta 2025 julkaisemat kohdennetut muutokset EU:n talouden ohjausjärjestelmään;

Finanssipolitiikan viritys

11. on huolissaan siitä, että elpymis- ja palautumistukivälineen soveltaminen on päättymässä vuonna 2026, ja tämän mahdollisesta vaikutuksesta EU:n finanssipolitiikan kokonaisvirityksen;

12. panee merkille, että jäsenvaltioiden finanssipolitiikan kokonaisviritys on vuonna 2025 yleisesti ottaen neutraali huolimatta merkittävistä eroista jäsenvaltioiden välillä;

Maakohtaiset suositukset

13. panee merkille komission olevan sitoutunut hyödyntämään eurooppalaista ohjausjaksoa kilpailukyvyn, kestävyyden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen ja sisällyttämään eurooppalaiseen ohjausjaksoon YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin;

14. muistuttaa maakohtaisten suositusten roolista EU:n painopisteiden koordinoinnissa; panee merkille, ettei maakohtaisten suositusten tehokkaassa täytäntöönpanossa ole juuri edistytty; kehottaa komissiota pohtimaan uudelleen sitä, miten maakohtaisia suosituksia laaditaan ja seurataan; korostaa, että Euroopan parlamentin suorittaman maakohtaisten suositusten demokraattisen valvonnan olisi oltava vahvempaa; kehottaa lisäämään

keskeisten sidosryhmien, kuten työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, osallistumista maakohtaisten suositusten laatimiseen;

15. panee merkille komission 19. maaliskuuta 2025 antamassa tiedonannossa[10] ilmoittaman aikomuksen ottaa maakohtaisissa suosituksissa paremmin huomioon säästö- ja investointiunionin kannalta keskeiset toimet;

16. panee merkille, että maakohtaisilla suosituksilla on määrä olla merkittävämpi rooli seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä investointien ja uudistusten ohjaamisessa kansallisella ja alueellisella tasolla; katsoo, että uudistusten ja investointien valintaa olisi ohjattava se, miten tehokkaasti niillä vastataan asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin oikeudenmukaisen vihreään talouteen siirtymisen toteuttamiseksi; korostaa, että tähän prosessiin on kuuluttava vahvempi demokraattinen valvonta;

17. panee merkille, että vuoden 2025 maakohtaisissa suosituksissa keskitytään enemmän kilpailukykyyn ja yksinkertaistamiseen; pitää valitettavana, että maakohtaiset suositukset koskevat harvemmin sosiaali- ja ilmastopolitiikkaa;

Investointivajeen umpeen kurominen

18. muistuttaa, että Draghin raportissa tuotiin voimakkaasti esiin tarve lisätä julkisia ja yksityisiä investointeja EU:n kilpailukyvyn parantamiseksi;

19. kehottaa ottamaan käyttöön muita EU:n laajuisia investointivalmiuksia, jotta voidaan säilyttää EU:n kyky tehdä tarvittavat investoinnit;

20. toteaa, että muuttuva geopoliittinen ympäristö edellyttää jäsenvaltioilta vielä tiiviimpää yhtenäisyyttä ja enemmän solidaarisuutta; tukee komission pyrkimyksiä siirtyä puolustuksessa koordinoidumpaan toimintamalliin; panee merkille, että Euroopan turvallisuutta edistävällä välineellä (SAFE) perustetaan 150 miljardin euron lainajärjestely, jolla tuetaan jäsenvaltioiden investointeja puolustukseen; pitää kuitenkin valitettavana, että SAFE-välineen perustana on SEUT-sopimuksen 122 artikla, mikä rajoittaa parlamentaarista valvontaa;

21. panee merkille, että vain 16 jäsenvaltiota on aktivoinut puolustusmenoja koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen;

22. muistuttaa, että komissio ei ole koskaan käynnistänyt liiallista epätasapainoa koskevaa menettelyä, vaikka joillakin jäsenvaltioilla vaihtotase on toistuvasti epätasapainossa;

°

° °

23. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

[10] Komission tiedonanto ”Säästö- ja investointiunioni – Strategia kansalaisten vaurauden ja talouden kilpailukyvyn edistämiseksi EU:ssa”, 19. maaliskuuta 2025 (COM(2025)0124),

PERUSTELUT

Eurooppalainen ohjausjakso on merkittävä EU:n jäsenvaltioiden talous- ja finanssipolitiikan koordinointiväline, ja sillä on laajempia vaikutuksia muilla politiikan aloilla. Vuoden 2026 eurooppalaista ohjausjaksoa koskevassa valiokunta-aloitteisessa mietinnössä korostetaan EU:n huomattavia investointitarpeita tilanteessa, jossa geopoliittinen epävarmuus lisääntyy, sen itärajoihin kohdistuu uhkia ja Euroopan talouden kilpailukykyyn, häiriönsietokykyyn ja kestävyyteen liittyy merkittäviä rakenteellisia haasteita. Esittelijä korostaa, että EU:n on vastattava näihin haasteisiin ja saatava liikkeelle tarvittavat julkiset ja yksityiset investoinnit, jotka liittyvät erityisesti vihreään siirtymään, kilpailukykyyn sekä turvallisuuteen ja puolustukseen. Mietinnössä annetaan komissiolle tunnustusta EU:n laajuisista välineistä, joita käyttämällä on pyritty ratkaisemaan viimeaikaisia haasteita ja ulkoisia häiriöitä, ja mainitsee näistä välineistä elpymis- ja palautumistukivälineen ja Euroopan turvallisuuden edistämisvälineen (SAFE), mutta ilmaistaan huoli siitä, että olemme edelleen kaukana Draghin raportissa esitetyistä tavoitteista, jotka koskevat EU:n laajempien investointitarpeiden täyttämistä.

Mietintöluonnoksessa todetaan, että alijäämä- ja velkatasot vaihtelevat suurestikin jäsenvaltioiden välillä, mikä edellyttää räätälöityjä toimintapolitiikkoja ja suosituksia julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyden saavuttamiseksi. Mietinnössä todetaan myös, että keskimääräinen työllisyysaste EU:ssa on noussut ennätyksellisen korkeaksi. Samalla mietinnössä pannaan huolestuneena merkille, että elpymis- ja palautumistukivälineen soveltaminen on päättymässä vuonna 2026, millä voi olla kielteinen vaikutus EU:n finanssipolitiikan kokonaisvaritykseen. Mietinnössä ilmaistaan myös huoli äärimmäisten sääilmiöiden mahdollisista vaikutuksista julkiseen talouteen tulevina vuosina sekä huoli makrotaloudellisista riskeistä, jotka liittyvät asuntojen hintojen nousuun kaikkialla EU:ssa.

Mietinnössä pannaan merkille, että jäsenvaltiot eivät ole edistyneet maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa, ja kehotetaan komissiota pohtimaan uudelleen maakohtaisten suositusten laatimisprosessia ja seurantaa ja erityisesti ottamaan tähän paremmin mukaan Euroopan parlamentin ja keskeiset sidosryhmät, kuten työmarkkinaosapuolet ja kansalaisjärjestöt. Lisäksi esittelijä kannustaa komissiota antamaan enemmän maakohtaisia suosituksia ilmasto- ja sosiaalipolitiikasta. Mietinnössä pannaan myös merkille suunnitelma antaa maakohtaisille suosituksille keskeisempi rooli tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä kansallisten ja alueellisten investointien ja uudistusten ohjaamisessa. Esittelijä katsoo, että investointeja ja uudistuksia olisi priorisoitava sen mukaan, mikä on tehokkain tapa toteuttaa oikeudenmukainen siirtyminen vihreään talouteen.